

اقتصاد بین‌الملل

تجارت ماهانه ایران و اروپا از ۴۵۰ میلیون یورو گذشت

جدیدترین آمار یورو استات نشان می‌دهد تجارت ماهانه ایران و اروپا با رشد ۲۴ درصدی به بیش از ۴۵۰ میلیون یورو در ماه نوامبر ۲۰۲۳ میلادی رسیده است. به گزارش «ایران اقتصادی»، مرکز آمار اروپا (یورو استات) کل مبادلات تجاری ایران و ۲۷ عضو اتحادیه اروپا در ۱۱ ماهه ۲۰۲۳ ۴۱ میلیارد و ۲۱۴ میلیون یورو اعلام کرد. مبادلات تجاری ایران و اتحادیه اروپا در ماه‌های ژانویه تا نوامبر ۲۰۲۳ با کاهش ۱۲ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده است. در ۱۱ ماهه سال ۲۰۲۲ کل مبادلات دو طرف ۴ میلیارد و ۷۹۳ میلیون یورو اعلام شده بود. براساس این گزارش صادرات اتحادیه اروپا به ایران در ۱۱ ماهه ۲۰۲۳ با کاهش ۸ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده و از ۳ میلیارد و ۸۱۳ میلیون یورو در ماه‌های ژانویه تا نوامبر سال ۲۰۲۲ به ۳ میلیارد و ۴۸۴ میلیون یورو در مدت مشابه سال ۲۰۲۳ رسیده است. واردات اتحادیه اروپا از ایران در ماه‌های ژانویه تا نوامبر ۲۰۲۳ نیز کاهش ۲۵ درصدی داشته و به ۲۲۰ میلیون یورو رسیده است. اتحادیه اروپا در مدت مشابه سال قبل ۹۸۰ میلیون یورو کالا از ایران وارد کرده بود. آلمان با صادرات یک میلیارد و ۶۰۰ میلیون یورویی بیشترین سهم را در میان اعضای اتحادیه اروپا در صادرات به ایران داشته است به طوری که ۳۰ درصد کل صادرات اروپا به ایران از مقصد آلمان بوده است. در عین حال سهم این کشور از صادرات اتحادیه اروپا به ایران کاهش داشته است. آلمان در مدت مشابه سال قبل ۳۹ درصد از کل صادرات کشورهای اروپایی به ایران را به خود اختصاص داده بود. این کشور در ۱۱ ماهه ۲۰۲۳ همچنین ۲۱۰ میلیون یورو کالا از ایران وارد کرده است.

رشد قابل توجه تجارت ایران و اروپا در نوامبر ۲۰۲۳

براساس این گزارش تجارت ایران و اتحادیه اروپا در یازدهمین ماه ۲۰۲۳ شاهد رشد قابل ملاحظه‌ای نسبت به ماه قبل از آن بوده است؛ در حالی که طی ماه اکتبر ۲۰۲۳ تجارت دو طرف ۳۶۵ میلیون یورو گزارش شده بود این رقم در ماه نوامبر با رشد ۲۴ درصدی به ۴۵۳ میلیون یورو افزایش یافته است. صادرات اتحادیه اروپا به ایران در ماه نوامبر با رشد ۲۱ درصدی نسبت به ماه قبل از آن به ۳۷۰ میلیون یورو رسیده است. واردات این اتحادیه از ایران در این ماه نیز ۴۰ درصد افزایش یافته و به ۸۲ میلیون یورو بالغ شده است. ایتالیا بزرگترین واردکننده کالا از ایران در ماه نوامبر بوده و ۲۰۲۳ بوده و ۲۱۹ میلیون یورو از ایران در این ماه واردات داشته است. واردات ایتالیا نسبت به ماه قبل از آن دو برابر شده است. واردات اسپانیا نیز از ایران در ماه نوامبر با رشد ۵۳ درصدی به ۸۱۶ میلیون یورو واردات آلمان با رشد ۷۸ درصدی به ۱۸۰۹ میلیون یورو رسیده است. رومانی بزرگترین صادرکننده اروپایی به ایران پس از آلمان طی ماه نوامبر بوده است. صادرات رومانی به ایران در این ماه نسبت به ماه قبل ۳۰ برابر شده است. این کشور که در ماه اکتبر ۱۴ میلیون یورو کالا به ایران صادر کرده بود در ماه نوامبر ۴۲۳ میلیون یورو صادرات به ایران داشته است.

رئیس دبیرخانه هیأت امنایی سازمان تأمین اجتماعی در گفت‌وگو با «ایران اقتصادی» مطرح کرد

اختصاص ۴۵۰ همت بودجه برای صندوق‌های بازنشستگی کشوری و لشکری در سال آینده

گفت‌وگو

تأثیر عوامل بیرونی بر منابع صندوق‌های بازنشستگی

بارها از ناترازی برای

صندوق‌های بازنشستگی نام برده‌ایم، برای اینکه به صورت عمیق به این گزاره بپردازیم، نمای کلی از موضوع ناترازی در صندوق‌های بازنشستگی را برای خوانندگانمان تشریح کنید؟

صندوق‌های بازنشستگی به دلیل ماهیت بین‌نسلی که دارند، همیشه با یک بحران ناترازی یا ناپایداری پنهان مواجه هستند. این هم به این دلیل است که حجم عمده‌ای از ناترازی صندوق‌ها ماهیت بیرونی دارند. یعنی کنترل نشده هستند و در اختیار این صندوق‌ها قرار ندارند. مثل پدیده افزایش یا کاهش جمعیت.

به عبارتی بخش عمده‌ای از متغیرهای اثرگذار بر ناترازی صندوق‌های بازنشستگی کنترل نشده هستند. من گزاره جمعیت را نام بردم. گزاره‌های دیگری هم هستند مثل رکود یا رونق اقتصادی.

متغیرهای بیرونی اثرگذاری مستقیمی بر ناترازی صندوق‌های بازنشستگی خواهند داشت. پس این صندوق‌ها هم با چالش بحران درونی مواجه هستند و هم با چالش بحران بیرونی.

همان‌طور که عرض کردم، رابطه مستقیمی بین رشد یا کاهش تعداد جمعیت و ناپایداری صندوق‌های بازنشستگی وجود دارد که امروز این چالش باعث شده در کشور ما چالش ناترازی منابع صندوق‌های بازنشستگی را شاهد باشیم. این چالش در حال حاضر به سمتی رفته است که تبدیل به یکی از دغدغه‌های اصلی دولت‌مردان کنونی کشور شده است.

بر این اساس است که دکتر آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور در ستاد راهبری تحول دولت، شش موضوع را به عنوان موضوعات دارای اولویت ابلاغ کرده‌اند.

یکی از این موضوعات اولویت‌دار ابلاغ شده ناترازی صندوق‌های بازنشستگی است. به عبارتی بالاترین مقام اجرایی کشور بر این موضوع تأکید ویژه‌ای دارند.

سهم ۱۰ درصدی سازمان تأمین اجتماعی و صندوق‌های تابعه در اقتصاد کشور

شما به متغیرهای بیرونی

اشاره کردید، به نظر می‌رسد که دامنه متغیرهای بیرونی اثرگذاری منفی بر ناترازی صندوق‌ها داشته باشد، مشخص است که یکی از منابع درآمدی صندوق‌ها، سود حاصل از سرمایه‌گذاری در اقتصاد کشور است، به عبارتی اگر اقتصاد کشور به سمت رکود پیش برود و مدیریت صحیحی نیز در این مورد وجود نداشته باشد، اثرگذاری منفی بسیاری بر صندوق‌ها خواهد گذاشت. بفرمایید صندوق‌های بازنشستگی در حال حاضر چه میزان از تولید ناخالص داخلی را در اختیار دارند؟

واقعیت امر این است که اصلی‌ترین دلیل اهمیت صندوق‌های بازنشستگی تأثیری است که این صندوق‌ها در حوزه اقتصادی بر جای می‌گذارند. حداقل ۱۰ درصد تولید ناخالص داخلی کشور

سهم سازمان تأمین اجتماعی و صندوق‌های تابعه است که شامل سازمان تأمین اجتماعی، بازنشستگی کشوری، آینده‌ساز و صندوق حمایت و بازنشستگی فولاد و صندوق کشاورزان، روستاییان و عشایر کشور است. می‌بینید که سهم قابل توجهی

از تولید ناخالص داخلی به این صندوق‌ها تعلق دارد.

از این رو اثرگذاری منفی این صندوق‌ها در اقتصاد کشور متقابل است. بدین معنا اثر منفی آنها بر اقتصاد نیز مشهود است. البته این در شرایطی است که اقتصاد کشور با رکود اقتصادی مواجه شود و با رونق مواجه نشود. با اینکه بخش‌های اقتصادی وابسته به این صندوق‌ها با رکود مواجه شده باشند.

ادامه این روند می‌تواند جمعیت تحت پوشش این صندوق‌ها را متأثر کند و سرمایه اجتماعی را به مخاطره اندازد.

درست می‌فرمایید. در حوزه اجتماعی، بیش از نیمی از جمعیت کشور رابطه مستقیم و غیرمستقیم با صندوق‌های بازنشستگی دارند و فرایند بیمه‌پردازی را انجام می‌دهند یا مستمری بگیر صندوق‌های کشور هستند. یعنی گستره کار و حجم کار را هم از نظر کیفی و کمی بسیار وسیع است.

از طرفی به دلیل اتفاقاتی که در دهه‌های اخیر افتاده مخصوصاً در بحث قوانین تحمیلی که به صندوق‌ها مثل بیمه‌های یارانه‌ای و متناسب‌سازی حقوق و دستمزدها شرایطی به وجود آمده که درآمدزایی صندوق‌ها به مخاطره افتاده است. این موضوع بخصوص در سازمان تأمین اجتماعی که بزرگترین صندوق بازنشستگی کشور است نمود عینی دارد.

بودجه مصوب سازمان تأمین اجتماعی

امسال بودجه مصوب سازمان تأمین اجتماعی ۶۴۵ همت بوده است. این رقم در واقع به لحاظ درآمدی یک بخشی از آن نقدی و بخشی دیگر تعهدی است؛ اما تعهدات سازمان نقدی است. به عبارتی سازمان باید مستمری پرداخت کند و تعداد مستمری‌گیران در حدود ۴ میلیون نفر است

اختصاص ۴۵۰ همت بودجه برای

صندوق بازنشستگی کشوری و لشکری

به نظر می‌رسد که اغلب صندوق‌های بازنشستگی کشور دستشان به سوی دولت دراز است و این دولت است که منابع آنها را تأمین می‌کند. البته بجز سازمان تأمین اجتماعی؛ می‌فرمایید که امسال چقدر منابع مالی در اختیار صندوق‌های بازنشستگی کشوری قرار گرفته و سال آینده این میزان چقدر است؟

امسال بیش از ۳۳۰ همت بابت تعهدات صندوق بازنشستگی کشوری و لشکری تعیین و پرداخت شده و سال آینده نیز این میزان ۴۵۰ همت افزایش خواهد یافت. تعداد بازنشستگان کشوری حدود یک میلیون و ۷۰۰ هزار نفر است و حدود یک میلیون بازنشسته لشکری وجود دارد.

اگر فرایند ناترازی در سازمان تأمین اجتماعی اتفاق بی‌افتد چه رقمی باید پرداخت شود که این منابع و مصارف با هم همخوانی داشته باشد.

۶۴۵ همت بودجه امسال تأمین اجتماعی

بودجه مصوب سازمان

تأمین اجتماعی در سال جاری چه میزان بوده و منابع درآمدی صندوق چه بوده است؟

امسال بودجه مصوب سازمان تأمین اجتماعی ۶۴۵ همت بوده است. این رقم در واقع به لحاظ درآمدی یک بخشی از آن نقدی و بخشی دیگر تعهدی است. اما تعهدات سازمان نقدی است. به عبارتی سازمان باید مستمری پرداخت کند و تعداد مستمری‌گیران در حدود ۴ میلیون نفر است. با در زمینه درمانی نیز به همین ترتیب، در واقع تعهدی که سازمان تأمین اجتماعی نسبت به مراکز درمانی دارد باید به صورت نقدی پرداخت کند.

بخشی دیگر هم نقدی است و از وصول منابع حق بیمه و از محل سود سرمایه‌گذاری‌ها و فروش اموال مازاد و ناشی از رد دیون بدهی دولتی است.

بنابراین سازمان یک فضای تعهدی و نقدی در حوزه درآمدی دارد و یک فضای نقدی صرف در حوزه هزینه‌ها. حالا اگر تعهد درآمدی در زمان مناسب به دست نیاید، این شکاف به وجود می‌آید و ناترازی رخ می‌دهد.

رشد ۵ برابری تعهدات

صندوق‌های بازنشستگی نسبت

به منابع درآمدی

در حال حاضر رشد تعهدات صندوق‌های بازنشستگی و تأمین اجتماعی چقدر است؟ رشد تعهدات صندوق‌های بازنشستگی ۵ برابر نسبت به منابع درآمدی است. مصداقش رشد بازنشستگان کشور نسبت به بیمه‌پردازان است. رشدی که حوزه بازنشستگی در صندوق‌های بازنشستگی کشور وجود دارد ۷ درصدی است. به عبارتی تعداد مستمری‌گیران ۷ درصد و تعداد بیمه‌پردازان جدید ۳ درصد است.

اقدامات دولت سیزدهم در

این باره چه بوده است؟

دولت دست به اقدامات اصلاحی زده است. سن بازنشستگی که شورای نگهبان در برنامه هفتم تأیید کرده در حال حاضر در مجمع تشخیص مصلحت نظام در دست بررسی است. در مورد سایر اصلاحات سنجهای یا پارامتریک نیز می‌توان فرمول محاسبه مستمری و نرخ جایگزینی را نیز تغییر داد. البته این موارد کوتاه مدت است و دولت درصدد است که اصلاحات ساختاری و اداری را نیز انجام دهد.

رشد تعهدات

صندوق‌های

بازنشستگی ۵ برابر

نسبت به منابع درآمدی

است. مصداقش رشد

بازنشستگان کشور

نسبت به بیمه‌پردازان

است. رشدی که

حوزه بازنشستگی

در صندوق‌های

بازنشستگی کشور

وجود دارد ۷ درصدی

است. به عبارتی تعداد

مستمری‌گیران

۷ درصد و تعداد

بیمه‌پردازان جدید ۳

درصد است

بیرش

به نظر می‌رسد آنچه که بیمه‌های اجتماعی با آن مواجه هستند، نبود متولی یا مرکزی است که بتواند برای آنها سیاستگذاری کند؟

صندوق‌های بازنشستگی کشور امروز با نبود یک نهاد تنظیم‌گر در حوزه بیمه‌های اجتماعی روبه‌رو است و این دولت با اصلاحات ساختاری یا همان نظام چندلایه به دنبال ایجاد چنین نهادی است.

ببینید در هر صنفی یک مرکز وجود دارد که متولی امور آن صنف است. بانک مرکزی متولی امور بانکی در کشور است. یا بیمه مرکزی متولی امور بیمه‌های اقتصادی است اما هیچ نهادی باید بیمه‌های اجتماعی وجود ندارد. با وجود اینکه دبیرخانه هیأت امنایی سازمان تأمین اجتماعی فعالیت تنظیم‌گری را انجام می‌دهد اما به کیفیت و کمیتی که یک نهاد تنظیم‌گری که مستحضر به قانون مجلس آن اثرگذاری لازم را ندارد. لذا یکی از اصلاحاتی در ذیل اصلاحات ساختاری تعریف می‌شود تشکیل یک نهاد تنظیم‌گر بیمه‌های اجتماعی است که بتواند سیاستگذاری‌های کلان را در حوزه بیمه‌های اجتماعی انجام دهد. از طرفی صندوق‌های بازنشستگی هم‌اکنون ریسک هستند. این ریسک باید بین حاکمیت و بین ذینفعان با رویکرد عدالت محوری توزیع شود.

